

Η ανακούφιση των ευπαθών ομάδων δεν επιτυγχάνεται με ευκαιριακά βοηθήματα

L liberal.gr /arthro/177499/apopsi/sunenteuxeis/nikos-bettas-i-anakoufisi-ton-eupathon-omadon-den-epitugchanetai-me-eukairiaka-boithimata.html

Invalid
Date

Η πραγματική προστασία των αδύναμων προϋποθέτει κάτι πολύ διαφορετικό από περιστασιακά επιδόματα. Δεν είναι λύση πρώτα να αυξάνεις τους φόρους και μετά να αναδιανέμεις επιδόματα για μικροκομματικούς λόγους. Με τα λόγια αυτά σχολιάζει ο Γενικός Διευθυντής του IOBE, Νίκος Βέττας, τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιεί η κυβέρνηση το κοινωνικό μέρισμα για να ανατρέψει το αρνητικό σε βάρος της κλίμα.

Η ενίσχυση των ασθενέστερων δεν γίνεται με έκτακτες παροχές για ένα - δύο χρόνια, όπως λέει χαρακτηριστικά, παρά με πολιτικές που θα φέρουν θέσεις εργασίας μέσα από την ανάπτυξη, και έναν αξιόπιστο μηχανισμό ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος που θα κατευθύνει συστηματικά την κοινωνική προστασία σε όσους την χρειάζονται περισσότερο.

Παράλληλα, ο κ. Βέττας αναφέρεται στα σενάρια που θέλουν τον κ. Τσίπρα να σκέφτεται τη διανομή στους πλημυροπαθείς μέρους του υπερπλεονάσματος, λέγοντας ότι η εκ των υστέρων μοιρασιά χρημάτων στους πληγέντες δεν απαλλάσσει τη κυβέρνηση από την πραγματική της ευθύνη, ενώ μιλά για την ανάγκη συστηματικής μεγέθυνσης της πίτας της οικονομίας, όχι αναδιανομής ενός στάσιμου εισοδήματος. Διαφορετικά, όπως σημειώνει, μια μικρή παροχή σε μια εισοδηματική ομάδα σήμερα, θα είναι άνευ ουσίας, και μάλιστα βλαπτική και για την ίδια, αν αύριο το υψηλό για παράδειγμα κόστος από την έξοδο στις αγορές κεφαλαίου οδηγήσει την οικονομία σε μείωση εισοδημάτων και αύξηση των φόρων.

Συνέντευξη στον Γιώργο Φιντικάκη

Δεν είναι ψέμα να υποστηρίζει η κυβέρνηση ότι με το κοινωνικό μέρισμα προστατεύει τις ευπαθείς ομάδες, όταν με όλη την πολιτική της τελευταίας διετίας, τις έχει πλήξει περισσότερο και από την μεσαία τάξη;

Τόσο οι χαμηλότερες, από πλευράς εισοδήματος και περιουσίας, όσο και οι μεσαίες τάξεις έχουν πληγεί. Η οικονομική πολιτική πρέπει πάντα να έχει δυο μελήματα. Πρώτον, τη συστηματική αύξηση της παραγωγής και τη δημιουργία ευκαιριών για υψηλότερα εισοδήματα για όλους.

Δεύτερον, την προστασία και υποστήριξη των πραγματικά αδύναμων, όσων δεν έχουν την ευκαιρία για ικανοποιητικά εισοδήματα ή έχουν πληγεί από πρόσκαιρες ατυχίες. Πολιτικές, ειδικότερα στη φορολογία και στο ασφαλιστικό, που μειώνουν υπέρμετρα τα κίνητρα για εργασία, μπορεί να επιτρέπουν παροχές αλλά μόνο προσωρινά. Καθώς η χώρα μας προσπαθεί να βγει από την παρατεταμένη κρίση, η πραγματική προστασία των αδύναμων στρωμάτων προϋποθέτει κάτι πολύ διαφορετικό από περιστασιακά επιδόματα. Να μην καθυστερήσουν πολιτικές που θα φέρουν θέσεις εργασίας μέσα από την ανάπτυξη, μια που η ανεργία και τα πολύ χαμηλά εισοδήματα είναι το κύριο πρόβλημα των πιο ευπαθών ομάδων. Ταυτόχρονα, να δομηθεί ένας αξιόπιστος μηχανισμός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος που θα κατευθύνει συστηματικά την κοινωνική προστασία σε όσους την χρειάζονται περισσότερο - και όχι μόνο για ένα ή δυο χρόνια..

Διαβάζουμε ότι η κυβέρνηση εξετάζει να διαθέσει ποσό 300 εκατ. ευρώ από την επιπλέον υπεραπόδοση των δημοσιονομικών μέτρων ως κοινωνικό μέρισμα στους πλημυροπαθείς της Μάνδρας αλλά και για να ανοίξει την εισοδηματική ψαλίδα των δικαιούχων της εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης. Δεν είναι μια υποκριτική και λαϊκίστικη προσέγγιση, να έρχεσαι εκ των υστέρων να μοιράσεις λεφτά σε αυτούς που εξαιτίας των δικών σου παραλείψεων, καταστράφηκαν οι περιουσίες τους;

Πολλές από τις καταστροφές που βλέπουμε, σήμερα λόγω των πλημμυρών σε περιοχές με κακό σχεδιασμό δόμησης, η ρύπανση του Σαρωνικού στο τέλος του καλοκαιριού, η ελλιπής προετοιμασία για δασικές πυρκαγιές, ακόμη και η διαχρονική έλλειψη ασφάλισης κατοικιών σε ενδεχόμενο σεισμό, είναι το αποτέλεσμα της κακής κρατικής λειτουργίας. Αυτό είναι άλλη μια απόδειξη πως το οικονομικό πρόβλημα της χώρας δεν είναι μόνο ή κυρίως δημοσιονομικό αλλά πολύ βαθύτερο και θεσμικό. Το να προσπαθεί κανείς να αναπτύξει την οικονομία αυξάνοντας υπέρμετρα τους φόρους και με την υπόσχεση αναδιανομής, προς στρώματα ή ομάδες που τυχαίνει κατά περίπτωση είτε να έχουν πραγματική ανάγκη είτε για μικροκομματικούς λόγους, δεν συμβάλει στη πραγματική λύση.

Δεν σας θυμίζει όλο αυτό, το περίφημο 3.000αρο του Κώστα Καραμανλή στους πυρόπληκτους το 2007; Τότε μάλιστα ο ΣΥΝ του είχε ασκήσει κριτική...

Υπάρχουν εξαιρετικές περιπτώσεις καταστροφών όπου το κράτος οφείλει να παρέμβει με έκτακτη βοήθεια, ακόμη και άμεσης οικονομικής παροχής. Αυτό όμως είναι κάτι σχετικά εύκολο να αποφασιστεί. Άλλωστε, τότε, η εκάστοτε κυβέρνηση πιστώνεται την ευαισθησία που δείχνει, ενώ το δημοσιονομικό κόστος σε μεγάλο βαθμό πληρώνεται στο μέλλον. Σε κάθε περίπτωση, δυστυχώς, αυτό δεν λύνει το πρόβλημα. Το ζήτημα πραγματικά, είναι να δρομολογείται πρόοδος στην κρατική αποτελεσματικότητα και τη σχετική λειτουργία των θεσμών. Το να μοιράζονται χρήματα εκ των υστέρων σε άμεσα πληγέντες δεν απαλλάσσει τις κυβερνήσεις από την πραγματική τους ευθύνη.

Όσο για τη μεσαία τάξη, ακούμε ότι η κυβέρνηση σκοπεύει να ανοίξει την εισοδηματική ψαλίδα των δικαιούχων του κοινωνικού μερίσματος και σε εισοδήματα της κλίμακας 20.000-30.000 ευρώ. Επιχειρεί να διασκεδάσει έτσι τις εντυπώσεις για την κριτική που της ασκήθηκε ότι μοιράζει τα χρήματα που προήλθαν από την αφαίμαξη των μεσαίων στρωμάτων, μόνο στις ευπαθείς ομάδες;

Το φορολογικό και ασφαλιστικό σύστημα που εφαρμόζεται σήμερα λειτουργεί ως τροχοπέδη για την ανάπτυξη. Μπορεί να έχουμε υπέρ-απόδοση της φορολογίας, όμως φαίνεται πως η ανάπτυξη θα είναι για το έτος προς το 1,5%. Δηλαδή είναι μόλις στο μισό από τον στόχο της πολιτικής που είχε χαραχθεί, και επίσης χαμηλότερα από

άλλες χώρες της Ευρώπης που μάλιστα δεν εκκινούν από τόσο χαμηλή βάση όσο η δική μας. Μια τέτοια πολιτική, διαχείρισης υπερβολικών πόρων από το κράτος, θα μπορούσε ίσως να είναι ανεκτή για βραχυπρόθεσμους λόγους μικροπολιτικής σε μια οικονομία που δεν βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση. Στην περίπτωση μας, όμως, αν η οικονομία δεν παρουσιάσει σαφή αναπτυξιακή δυναμική πολύ σύντομα, θα υπάρξουν σημαντικά προβλήματα, αφού πλησιάζουμε και προς το τέλος του τρέχοντος προγράμματος. Όποια επιπλέον απόδοση της φορολογίας καταγράφεται πρέπει να χρησιμοποιείται με κριτήριο να ενισχυθούν οι προοπτικές ανάπτυξης, αλλιώς η επίδρασή του θα χαθεί.

Αρκούν εν πάσει περιπτώσει αυτοί οι χριστουγεννιάτικοι μποναμάδες για να ανακουφιστούν οι ευπαθείς ομάδες ή ακόμη και η μεσαία τάξη;

Η ανακούφιση των ευπαθών ομάδων δεν μπορεί να επιτευχθεί με ευκαιριακά βοηθήματα. Χρειάζονται, ταυτόχρονα, δημιουργία θέσεων εργασίας και ένα σύστημα συστηματικής εγγύησης ελάχιστου εισοδήματος, και γενικότερα ένα δίκτυο αποτελεσματικής κοινωνικής προστασίας. Στη μεγάλη εικόνα, ένας συνολικός εξορθολογισμός του συστήματος δαπανών και φόρων είναι απαραίτητος, και χωρίς αυτόν πολύ δύσκολα θα βγούμε από την κρίση. Τα νοικοκυριά με μεσαία εισοδήματα, δηλαδή μεγάλη πλειονότητα στη χώρα, συμπιέζονται όλο και περισσότερο ανάμεσα στη μείωση εισοδημάτων, εξάντληση αποταμιεύσεων, και μείωση της αξίας της ακίνητης περιουσίας τους. Χρειάζονται πολιτικές για συστηματική μεγέθυνση της πίτας της οικονομίας, όχι αναδιανομή ενός στάσιμου εισοδήματος.

Αλήθεια, αφού τα χρήματα αυτά έχουν αποκτηθεί με τόσο αίμα, δεν θα έπρεπε μια σοβαρή κυβέρνηση να τα διανείμει σε δραστηριότητες που δημιουργούν εισοδήματα με πιο μακροπρόθεσμο χαρακτήρα, π.χ. σε επιχειρήσεις για να προσλάβουν άνεργους;

Αν το δημόσιο ταμείο μιας υπερχρεωμένης χώρας, με υψηλά χρέη σε πιστωτές, συνταξιούχους και προμηθευτές, δεν δείχνει συστηματική βελτίωση, οι όροι χρηματοδότησης στο άμεσο μέλλον θα γίνουν περισσότερο δυσμενείς. Έτσι, μια μικρή μεταβίβαση σε μια εισοδηματική ομάδα σήμερα θα είναι άνευ ουσίας, και μάλιστα βλαπτική και για την ίδια, αν το ενδεχόμενο υψηλό κόστος σε μια έξοδο στις αγορές κεφαλαίου οδηγήσει, στην αμέσως επόμενη στροφή της οικονομίας σε μείωση εισοδημάτων και αύξηση φόρων. Αν δεν αλλάξει τα σημερινά χαρακτηριστικά της, η ελληνική οικονομία θα κινείται για χρόνια με πολύ χαμηλούς ρυθμούς και θα είναι εκτεθειμένη σε κάθε είδους κινδύνους. Η ελληνική κρίση έχει βαθιές ρίζες, εκδηλώθηκε με μεγάλη σφοδρότητα από την πρώτη ημέρα, ενώ παραμένει πολύ σοβαρή και με αβέβαιη έκβαση. Κάθε επιμέρους πτυχή της οικονομικής πολιτικής πρέπει να ανταποκρίνεται πλήρως σε αυτή τη σοβαρότητα.

Εν κατακλείδι, πιστεύετε ότι αυτή η πολιτική της κυβέρνησης να θέλει να μοιράσει λεφτά που έχουν προκύψει από την αφαίμαξη των μεσαίων στρωμάτων, για να ανατρέψει το αρνητικό κλίμα, θα της βγει ; Θα αποκομίσει πολιτικά οφέλη;

Αυτή είναι πολιτική ερώτηση και δεν γνωρίζω την απάντηση. Θα έλεγε όμως κανείς πως, μέσα από τη δραματική υποβίβαση των εισοδημάτων και των γενικότερων συνθηκών ζωής τους, οι Έλληνες πολίτες αποκτούν σταδιακά μεγαλύτερη ωριμότητα. Η υπερβολική συγκέντρωση πόρων και εξουσίας σε ένα αναποτελεσματικό κράτος και η διάρθρωση τόσο της μικρής όσο και της μεγάλης επιχειρηματικότητας γύρω από αυτό και τους μηχανισμούς του βρίσκεται στη ρίζα του προβλήματος από πολλά χρόνια και, βέβαια, δεν θα αποτελέσει τη λύση σήμερα. Αρκεί μια απλή ανάγνωση των αιτίων της κρίσης για να συμπεράνει κανείς ότι η εφαρμογή των ίδιων πολιτικών, έστω πλέον και με νέο κέλυφος, οδηγεί μόνο σε παράταση και ένταση του προβλήματος.